

II етап Всеукраїнської учнівської
олімпіади з української мови й літератури
(2018 рік)

Українська мова

7 клас

1. Запишіть слова, уставивши, де необхідно, знак м'якшення.

Нян..чити, мен..ший, красун..чик, гордіс..ть, дон..ці, ірпін..ський,
Ман..чжурія, оболон..ський, різ..бяр, брин..чати, промін..чик, жен..шень,
розріс..ся, піднос..ся.

2 бали

2. Запишіть слова, розкриваючи дужки, поставте, де необхідно, лапки.

(Г,г)азета (Л,л)ітературна (У,у)країна, (Є,є)вангеліє, (К,к)інофільм
(З,з)ачарована (Д,д)есна, (К,к)онституція (У,у)країни, (М,м)айдан
(Н,н)езалежності, (Г,г)олова (В,в)ерховної (Р,р)ади, (Б,б)іблія.

3 бали

**3. Запишіть кількісні числівники словами, узгоджуючи їх із
іменниками.**

2 квартал., 3 товариш., 4 професор., 2 з половиною банан....

2 бали

4. Виправте, де необхідно, лексичні помилки.

Виключення з правопису, поступати в інститут, мебельна фабрика, адрес
школи, виключити світло, воєнний заклад, передплата на газети, виконати
наступним чином, приймати участь, перш за все, був і залишається.

5 балів

**5. Запишіть речення, підкресліть головні і другорядні члени речення,
надпишіть частини мови.**

Флегматично зима тротуаром поскрипує, фантастичні плете казки, позіхає
десь під білою липою, на шибки покладе мазки (В. Симоненко).

6 балів

Усього – 18 балів

Українська література

7 клас

I. Напишіть твір на одну із тем:

1. Ідейно-художнє багатство суспільно-побутових пісень.
2. Роль і місце кожного в суспільному житті (за твором Івана Франка «Захар Беркут»).
3. «Дружба – це сутність наша єдина» (*Володимир Міхляєв*).

12 балів

II. Виконайте тести з однією правильною відповіддю.

1. До суспільно-побутових належать усі пісні, ОКРІМ
А солдатських
Б купальських
В чумацьких
Г заробітчанських
2. Чотирнадцятискладовими є рядки пісні
А «Дозвілля молоді»
Б «Гомін, гомін по діброві»
В «Ой на горі та жінці жнуть»
Г «Ой у степу криниченька»
3. Укажіть героя жартівливої коломийки, якого характеризують рядки:
«Вперезався комишем, підпирався ворком»
А Юрик
Б Іван-подолян
В Андруха
Г Митер
4. Твір Івана Франка «Захар Беркут» за жанром
А історична повість
Б історичне оповідання
В повість-казка
Г ліро-епічна поема
5. Слова: *«Усе-таки боротьба тухольців з монголами нерівна. Сила солону зломить, що кажи, те й кажи!»* – належать героєві (героїні) твору Івана Франка «Захар Беркут»
А Тугарові Вовку
Б Захарові Беркуту
В Мирославі
Г Максимові

5 балів

III. Поміркуйте, чому коломийки називають «перлами розсіпаного намиста». Свою думку доведіть.

5 балів

IV. Складіть кросворд «Творчість Івана Франка» (5 слів).

5 балів

V. Прочитайте поезію чернігівської поетеси Ніни Кугут-Ісаєнко. Визначте художні засоби та їхню роль у творі.

Мовчазний діалог

Знову дощ загнав усіх до хати:
Журиться нескошена трава.
Лиш зелене яблуко очате
Весело у шибку зазира.

І веселий сірий кіт спросоння
Посміхається, як сивий дід,
Кілька днів не виглядало сонце,
Та йому цей дощ ще не набрид.

Хай іде. А кіт ледачий знає:
Бабця із колін не прожене.
Хитро їй він в очі зазирає,
Ніби просить: ну погладь мене.

І старенька кострубаті пальці
На щасливу посмішку кладе:
Гине сіно, а тобі, поганцю,
Дощ хоч кожен день нехай іде.

У корівки ж молока не буде,
Що ж тобі, голодному, я дам?
Кіт поклав їй голову на груди –
Він повірив бабиним словам.

Усього – 37 балів

10 балів

II етап Всеукраїнської учнівської
олімпіади з української мови й літератури
(2018 рік)

Українська мова
8 клас

1. Запишіть речення, розставивши пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, надпишіть над ними частини мови, дайте характеристику всій конструкції).

Світе мій гучний, мільйонноокий, пристрасний, збурунений, німий, ніжний, і ласкавий, і жорстокий, дай мені свій простір і неспокій, сонцем душу жадібну налий! (В. Симоненко).

8 балів

2. Доберіть українські відповідники до запозичених слів.

Гене́за, ку́льт, куліна́рія, креативний, легітимний, анульований, пріоритетний, ординарний, талісман, епідемія.

5 балів

3. Поясніть значення фразеологізмів.

Гріти чуба, брати на кпини, з-під ринви на дощ, спіймати облизня, золоті верби ростуть, не бачити лісу за деревами.

6 балів

4. Уставте, де необхідно, пропущені літери.

Совіс..ний, форпос..ний, безщелес..ний, студен..тво, прихвос..ні, очис..ний, гайдама..ина, бра..тво, мецена..тво, пасічни..тво.

5 балів

Усього – 24 бали

Українська література
8 клас

I. Напишіть твір на одну з тем:

1. Духовний зв'язок з історичним минулим рідного народу в піснях Марусі Чурай.
2. Проблема вибору в житті людини (за народною думою «Маруся Богуславка»).
3. «І там, де звучить рідна мова, живе український народ» (*Володимир Сосюра*).

12 балів

II. Виконайте тести з однією правильною відповіддю.

1. Народні ліро-епічні твори про важливі історичні події та конкретних історичних осіб мають назву
А народні думи
Б календарно-обрядові пісні
В народні перекази
Г історичні пісні
2. Підзаголовок «Пісня про Устима Кармалюка» має твір, який починається рядками
А «За Сибіром сонце сходить...»
Б «Чи не той то хміль, що коло тичин в'ється?»
В «Зажурилась Україна, бо нічим прожити»
Г «Та ой як крикнув же козак Сірко»
3. Виділене слово у фрагменті думи «Маруся Богуславка»
«...як буде наш пан турецький до мечеті від'їжджати...» має значення
А ворота
Б ринок
В храм
Г море
4. Укажіть назву структурного елемента думи, представленого в наведеному уривку: «Ой, визволи, Боже, нас всіх, бідних // невільників, // З тяжкої неволі...//
На ясні зорі, // На тихі води».
А «заплачка»
Б «славословіє»
В основна розповідь
Г заспів

5. Який твір використав Іван Петрович Котляревський у п'єсі «Наталка Полтавка»?

А «Віють вітри, віють буйні»

Б «Ой, не ходи, Грицю...»

В «Засвіт встали козаченьки»

Г «Чи не той то Хміль»

5 балів

III. Які види художніх образів ви знаєте? Поміркуйте, яку роль вони відіграють у літературному творі. Наведіть приклади.

5 балів

IV. Складіть кросворд «Українські історичні пісні» (5 слів).

5 балів

V. Виконайте ідейно-художній аналіз твору чернігівської поетеси Галини Кравченко.

Повернення в казку

Сіло сонце за вечірнім пругом,
Місяць свій ліхтарик засвітив,
Красень-качур качечку подругу
На озерне плесо посадив.
Разом поверталися з чужини
До поліських чарівних озер,
Там, де луг, пристанище качине,
На всі боки гони розпростер.
Плавають, купаючись не в водах,
В місячному сяйві голубім!
Я стою, затамувавши подих,
Місяць сяє зверху і з глибин.
Будять верболози в піні листя
Дотиком пташиного крила,
А за ними стежечка іскриста
На озернім плесі пролягла.
Знайде потаємнеє містечко
В заводях озерних для гнізда,
Звивши, в нього відкладе яєчка
Ця качина пара молода.
Виведе качаточок на ряску,
Що на мілководді зацвіте ...
Я не раз прийду іще в цю казку,
Щоб самій побачити все те.

12 балів

Усього – 39 балів

II етап Всеукраїнської учнівської
олімпіади з української мови й літератури
(2018 рік)

9 клас

Українська мова

1. Запишіть речення. Поставте розділові знаки. Підкресліть головні і другорядні члени речення. Напишіть частини мови.

Дайте загальну характеристику конструкції, її компонентам як простим реченням.

Найменший шелест або стук і моє серце завмирає (*М. Коцюбинський*).

10 балів

2. Випишіть слова, які мають таку будову: префікс, корінь, суфікс, закінчення.

Закінчений, домовлятися, занесено, наказувати, висловлений, спечено, застелений, відпущений, причеплений, умовляти, намалював.

3 бали

3. Доберіть прикметники до поданих іменників.

Путь, журі, ступінь, плакса, нежить, тюль, какаду, аташе, макраме, розпродаж, салямі, собака.

6 балів

4. Виберіть прислівники, від яких можна утворити ступені порівняння. Запишіть.

Тепло, дрібно, забагато, смішно, вгорі, страшно, весело, посередині, гарно, близько, довго, надійно, згарячу, пречудово, навмисне.

5 балів

Усього – 24 бали

Українська література
9 клас

I. Напишіть твір на одну з тем:

1. Образ рідної землі у «Слові о полку Ігоревім».
2. «І як бажаєте, щоб вам люди чинили, так само чиніть і ви» (*Євангеліє від св. Луки*).
3. «Я твій навіки, рідна Україно» (*Дмитро Луценко*).

12 балів

II. Виконайте тести з однією правильною відповіддю.

1. Правильними є всі твердження, ОКРІМ

А Культ романтизованих почуттів – одна з ознак родинно-побутових пісень.
Б М. Лисенко – автор музичних творів на тексти українських народних пісень.
В Однією з ознак родинно-побутових пісень є традиційна символіка.
Г Баладу виконують речитативом.

2. Продовжте цитату із твору «Ой летіла стріла»:

А в віжењьках сіла —

- А То матінка рідна
Б То його сестриця
В То зозуля рябенька
Г То його миленька

3. Серед названих перекладів Біблії найдревнішим є

- А Реймське Євангеліє
Б Остромирове Євангеліє
В Олександрійська Біблія
Г Пересопницьке Євангеліє

4. Заповніть пропуск у реченні:

За біблійною легендою, дочка фараона випадково знайшла хлопчика й дала йому ім'я _____, що означало «видобутий із води»

- А Іоанн
Б Лука
В Мойсей
Г Яфет

5. Заповніть пропуск у реченні (цитаті В. Вздольської): «Куліш,... і Нечуй-Левицький були першовідкривачами. Вони не просто мали виконати гігантську перекладацьку й редакторську роботу, а й мусили самі створити мовну традицію перекладу сакральних текстів, закласти основи конфесійного стилю нової української мови».

- А Пулюй
- Б Шевченко
- В Федоров
- Г Морачевський

5 балів

III. Назвіть три образи-символи родинно-побутових пісень.

3 бали

IV. Складіть кросворд за твором «Слово о полку Ігоревім» (5 слів).

5 балів

V. Виконайте ідейно-художній аналіз ліричного твору Івана Війгенка.

Не стріляйте у диких качок

Не стріляйте у диких качок,
Що десь крячуть у очеретах.
Кожен постріл – в святиню плювок,
Кожна смерть нам віщує «вендету».
Кожна куля в пташиний політ,
Мов обірвана пісня в zenіті.
Не губіть той величний прасвіт,
Не губіть пелюстки дивосвіту.
Хай святиться Господня краса,
Хай матуся промовить до сина:
«Глянь, дитино, качки в небесах,
Вже летять через нашу хатину!»
На Україну летять з чужини,
На Україну, свою Україну.
Не стріляйте в качата, сини,
Бо загубите в собі людину.

12 балів

Усього – 37 балів

Українська мова
10 клас

1. Запишіть числівник *сімсот вісімдесят шість* ув орудному відмінку (обидві форми).

2 бали

2. Доберіть прикметники до поданих іменників.

Тбілісі, Баку, Батумі, П'ятихатки, Колодяжне, Делі, Ай-Петрі, Нідерланди.

4 бали

3. Випишіть слова, у яких кількість букв відповідає кількості звуків.

Щедрість, водяний, утаювати, балтієць, подзвонює, філософія, сум'яття, поєднання, воєначальник, осінній.

2 бали

4. Запишіть слова, знявши ризик

На/сторожі, ані/чичирк, до/ладу, чим/раз, на/гора, на/розхват, по/правді, один/в/один, коли/не/коли, на/гамуз, без/угаву, до/останку, на/весну, на/льоту, зо/зла.

3 бали

5. Запишіть речення. Поставте розділові знаки. Підкресліть головні і другорядні члени речення. Накресліть схему речення. Надпишіть частини мови. Дайте загальну характеристику конструкції і її компонентам як простим реченням.

Коли за Омеляном зачинилися двері мати підійшла до доньки припала до її грудей як колись у дитинстві донька припадала до неї (*М. Стельмах*).

10 балів

Усього – 21 бал

Українська література
10 клас

I. Напишіть твір на одну з тем:

1. Гумор і сатира в повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
2. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукача до розбійника (за романом Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»).
3. «І стежина до рідного краю споришем у душі защемить»
(*Піна Кугут-Івасенко*).

12 балів

II. Виконайте тести з однією правильною відповіддю.

1. Центральною у творчості Івана Нечуя-Левицького є тема
А боротьби українського народу проти кріпацтва
Б стихійних повстань простого люду проти засилля панів
В долі простої людини
Г показ життя української інтелігенції XIX століття
2. Яка подія стала для Мелашки тимчасовим душевним відпочинком від родинних сварок («Кайдашева сім'я»)?
А смерть Омелька Кайдаша
Б народження дитини у Мотрі й Карпа
В київський період життя в проскурниці
Г візит до батьків
3. Яку назву мав твір «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» при перевиданні в Україні в 1905 році?
А «Чіпка»
Б «Пропаща сила»
В «Подоріжжя од Полтави до Гадячого»
Г «Василь Гнидка»
4. Розв'язкою в романі Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» є фрагмент
А Чіпка одружується з Галею і кидає розбій
Б Чіпка сходиться з волоцюгами Лушнею, Матнею, Пацюком
В у Чіпки незаконно одбирають землю
Г Мотря видає властям сина-убивцю, і його відправляють на каторгу
5. Головна проблема роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» –
А конфлікт «пропащої сили» з патріархальним середовищем пореформеного села
Б неможливість реалізації творчих задумів героя за умов кріпацтва
В конфлікт між багатими і бідними як головний конфлікт XIX ст.
Г конфлікт батьків і дітей

5 балів

III. Поясніть назву твору, фрагмент з якого наведено:

«Парубок спершу, мабуть-таки, чи й не прийняв її за ту польову царівну, бо стояв, як укопаний, розтягнув її без того довгообразе лице, широко розкривши здивовані очі...»

3 бали

IV. Складіть кросворд за творчістю Івана Нечуя-Левицького (5 слів).

5 балів

V. Виконайте ідейно-художній аналіз твору чернігівського поета Станіслава Реп'яха.

Моя ти земле...

Летять удаль нагомлені віки.
Внизу – хрести і предківські могили.
Моя ти земле, і діди й батьки
жили тобою і тобою снили.

Я тут збагнув, як руниться весна,
Я тут відчув усю любов до тебе.
Моя ти земле, скільки запашна,
М'яка і ніжна, мов окрасць неба.

Яка краса душею розцвісти
Серед полів, де жито і калина.
Моя ти земле, ненько моя ти.
А я – твій син. А я – твоя кровина.

12 балів

Усього – 37 балів

Українська мова

II клас

1. Запишіть речення, розставивши пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, надпишіть над ними частини мови, дайте характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням).

І тільки тут, у степу, Богдан збагнув, якої він припустився помилки, що не поїхав з Шаламаями: завійниця вже зовсім зрівнювала дорогу з полем, а попереду ворушилися двадцять верст бездоріжжя і сувої білої туги (М. Стельмах).

10 балів

2. До поданих слів іншомовного походження доберіть українські відповідники.

Превентивний, тотальний, фіктивний, кардинальний, креативний, абсолютний, адекватний, гуманний, деструктивний, радикальний.

5 балів

3. Які прикметники не утворюють ступенів порівняння? Проілюструйте відповідь прикладами.

5 балів

4. Запишіть словами форму орудного відмінка числівника 7564 (порядкового і кількісного).

2 бали

5. Поясніть значення фразеологізмів. З одним із них складіть і запишіть речення.

Перебиватися з хліба на воду, скидати з плечей, сідати на коника, кинути якір, передати куті меду, на один копил.

4 бали

Усього – 26 балів

Українська література

II клас

I. Напишіть твір на одну з тем:

1. Авангардні експерименти в українській поезії початку XX століття.
2. «Кларнети ніжності» у творчості Павла Тичини.
3. «Я малювала б мрійну осінь...» (*Ганна Арсенич-Баран*).

12 балів

II. Виконайте тести з однією правильною відповіддю.

1. Період в літературі 20-х років XX ст. прийнято вважати
А «Українським відродженням»
Б «Розстріляним відродженням»
В «Добою Бароко»
Г «Добою Руїни»
2. Укажіть напрям модернізму, основними ознаками якого є орієнтир на кращі здобутки античності, інтелектуалізм
А імпресіонізм
Б експресіонізм
В футуризм
Г неокласицизм
3. Трагедія під Крутами осмислена в поезії Павла Тичини
А «Арфами, арфами...»
Б «Пам'яті тридцяти»
В «Одчиняйте двері...»
Г «О панно Інно...»
4. Як у літературі названо автора поезії, фрагмент якої наведено?
*І ти смієшся, й даль ясніє,
І серце б'ється, як в огні,
І вид пречистої надії
Стоїть у синій глибині.*
А «Алхіміком мудрих слів»
Б «Кобзарем»
В «Каменярем»
Г «Усеобіймаючим оком України»

4 бали

III. Поясніть назву твору, фрагмент з якого наведено. Укажіть автора.

«Тільки дальній вокзальний різок телефонного апарату знов тягне свою печальну, тривожну мелодію. Зрідка за вікном проходять інсургенти».

4 бали

IV. Складіть кросворд за творчістю Павла Тичини (5 слів).

5 балів

V. Виконайте ідейно-художній аналіз ліричного твору чернігівського поета Анатолія Шкуліпи.

Жовтий кінь

Непомітно прилетіла осінь,
Обтрусила яблука в саду.
Жовтий кінь лугами її носить,
Розсипа червінці на ходу.

У калини вистигли рум'янці.
Осінь їх спиває, як вино.
І, весела, тулиться уранці,
Заглядає у чиєсь вікно.

В осені вишивана сорочка,
Чисті барви світяться на ній ...
У світлицю кличуть голосочки
Коровай ліпити запашний.

12 балів

Усього – 37 балів